

Pöytäkirja

2.5.2024

VN/30128/2021
VN/30128/2021-STM-33**2024/1: ESR+:n valtakunnallinen Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja työllistymisen tuki -johtoryhmä (ent. Vaikeasti työllistyvien tukeminen sekä Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta -teemojen johtoryhmä)**

Aika Torstai 2.5.2024 klo 11:00–12:20

Paikka Hybridikokous; Teams / KH-Kohtaamo, Meritullinkatu 8

Läsnä

Johtoryhmän jäsenet

Annakaisa Iivari, STM (pj)
~~Terhi Heinilä, STM~~
Henna Leppämäki, STM
Merja Hilpinen, OKM
~~Päivi Haavisto-Vuori, TEM~~
~~Sinikka Kauranen, Hämeen ELY-keskus~~

~~Marja Perälä, Lapin ELY-keskus~~
~~Jari Saarinen, Kaakkois-Suomen TE-toimisto~~
Irmeli Järvenpää, STM (sihteeri)

Pysyvät asiantuntijat

~~Päivi Hämäläinen, STM~~
Jukka Anttila, Hämeen ELY-keskus
Julia Hutri, Hämeen ELY-keskus
Anna Keto-Tokoi, THL, Yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatiohanke
~~Niina Kovanen, STM~~

Vierailevat asiantuntijat tässä kokouksessa

~~Iida Partanen, Hämeen ELY-keskus~~
Kalle Lautala, STM
Anna-Maria Isola, THL, Yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatiohanke

Johtoryhmän varajäsenet

~~Eveliina Pöyhönen, STM~~
Julia Silverio, STM

Jenni Wessman, TEM
Niina Lamberg, Hämeen ELY-keskus

~~Hannu Mars, Etelä-Savon ELY-keskus~~
Katriina Päivinen, Pohjois-Karjalan TE-toimisto
Anna-Katri Herranen-Haapaniemi, STM

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Annakaisa Iivari avasi johtoryhmän seitsemännen kokouksen kello 11:00. Todettiin osallistujat.

2 Kokouksen asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin muutoksitta.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Kokouksen 15.11. (3/2023) pöytäkirja hyväksyttiin muutoksitta. Irmeli Järvenpää kertoi, että edellisen kokouksen pöytäkirjaan ei esitetty muutostoiveita. Pöytäkirja on luettavissa Tiimerissä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Todettiin seuraava esityslistan jäsenmuutos:

STM:n tasa-arvoyksikössä Tanja Auvisen (varsinainen jäsen) sijaisena toimii Terhi Heinilä ja Annamari Asikaisen (varajäsen) sijaisena Julia Silverio. Julia Silverio esittäytyi kokouksessa.

Mainittiin, että ESR+:n johtoryhmän nimeämisessä ei ole voitu noudattaa naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (60971986) 4 a §:n 1 momenttia, sillä johtoryhmään on nimetty jäsenet heidän erityisen ammatillisen osaamisensa johdosta.

4 ESR+ -ohjelman ajankohtaiset, Hämeen ELY-keskus

Niina Lamberg Hämeen ELY-keskuksesta kertoi ohjelman ajankohtaisista asioista. Hän totesi, että ohjelmakauden 2021–2027 toteuttamisessa ollaan puolessa välissä. Kaikki valtakunnalliset ohjelmat ovat käynnistyneet, viimeisenä Vaikeasti työllistyvien tukeminen -teema. Eura2021-järjestelmä on puolestaan käynnistynyt hitaasti. Maksatus-toiminto on jo käynnissä, mutta esimerkiksi muutospäätöksiä ei voi vielä tehdä. Pienin askelin parempaan suuntaan ollaan menossa. Hankkeiden tuloksia pitää kuitenkin vielä odotella.

Annakaisa livari totesi, että toivottavasti järjestelmäongelmat helpottavat.

5 Koordinaatiohankkeen ajankohtaiset kuulumiset ja koordinaatiohankkeen rooli

Anna Keto-Tokoi ja Anna-Maria Isola THL:stä esittelivät Yhdenvertaisen osallisuuden koordinaatiohankkeen toimintaa sekä tutkimusten ja hankkeiden tuloksia. Aluksi Keto-Tokoi kertoi THL:n muutosneuvotteluista, jonka pohjalta uusi organisaatio astuu voimaan 1.8.2024. Koordinaatiohankkeelle on luvattu, että se saa jatkaa toimintaansa, mutta hankkeen työntekijät tulevat asettumaan THL:n organisaatioon eri tavalla kuin aiemmin. Muutosneuvottelut vaikuttavat hanketoimintaan esimerkiksi siten, ettei koordinaatiohankke voi kilpailuttaa mittaristoa ennen kuin THL on antanut sille luvan. Toukokuun aikana tilanteesta saadaan enemmän tietoa.

Koordinaatiohankkeelle kerrotaan, että erityistavoitteessa 4.3. on huhtikuuhun 2024 mennessä käynnistynyt noin 140 hanketta, joista ryhmähankkeita runsaat 30 kpl. Hämeen RR-ELY:n alueella valtakunnallisia hankkeita on 11 kpl, mutta ne eivät vielä olleet saaneet rahoituspäätöksiä. Hankkeiden toteuttajina on runsaasti kansalaisjärjestöjä, oppilaitoksia sekä muita 3. sektorin toimijoita. Hankkeiden kohderyhmiin kuuluu mm. nuoria, maahanmuuttajia, pitkäaikaistyöttömiä ja osatyökykyisiä, ammattilaisia, päihde- ja mielenterveyskuntoutujia, vammaisia, asunnottomia, rikosseuraamusasiakkaita ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia. ESR+-toimintalinjassa 4 on puolestaan käynnistynyt 363 hanketta, joista lähes puolet kuvaa toimintaansa sukupuolineutraaliksi. Koordinaatiohankke on järjestänyt valtakunnallisesti rahoittajille sukupuolten tasa-arvokoulutusta, joten jatkossa hankkeidenkin toivotaan valtavirtaistavan sukupuolinäkökulman hanketoimintaansa.

Isola kävi läpi tutkittua tietoa mm. sosiaaliturvan leikkausten vaikutuksista, ylisukupolvisen osattomuuteen liittyvästä puhumattomuudesta, huumehoitojen hankinnoista, joissa tarvitaan kilpailun sijaan yhteistyötä, Kotoa kouluun –toimintamallista, Lastensuojelun kokemuskumppani vanhempien ja ammattilaisten apuna -tutkimuksesta sekä sosiaalityöntekijöiden vaihtuvuuden aiheuttamasta julkisen talouden kustannusten kasvusta. Lisäksi Isola kertoi vertaisarvioidusta mallista, jolla voidaan arvioida tieteellisesti osallisuuteen liittyviä vaikutuksia mm. osallisuusindikaattorin ja pienten onnistumistarinoiden avulla. Näiden avulla voidaan arvioida, millaiseen hanketoimintaan kannattaa panostaa.

Keto-Tokoi kuvasi osallisuutta edistäviä ratkaisuja seuraavien hanke-esimerkkien valossa:

- Polkuja kohti työelämää
- Yhteisölähteinen työote
- Nuorten hyvinvointi
- Moninainen väestö

Koordinaatiohankke on tehnyt yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta mm. seuraavia havaintoja:

- Hankkeissa on paljon potentiaalia ja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kannalta keskeisiä teemoja ja kohderyhmiä
- Hankehakemukset ja -suunnitelmat ovat usein sukupuolineutraaleja. Toimijoiden on hankala kuvata toimintaa ja sen vaikuttavuutta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta
- Harvoissa hankkeissa on tullut esille osaamista esim. sukupuolisensitiivisyydestä tai antirasismista
- Lupaavia käytäntöjä ovat mm. seuraavat:
  - Osaamisen kehittäminen kaksisuuntaisesti: vahvistetaan sekä yksilöiden että organisaatioiden valmiuksia
  - Suomeen muuttaneet tai muutoin vähemmistöön kuuluvat hanketyöntekijät tärkeitä roolimalleja

- Läheisten tuki huomioitu useissa hankkeissa.

Isola totesi, että lupaavaa kehittämistoimintaa on sellainen, jossa onnistutaan luomaan yhteiseen oppimiseen perustuvia monialaisia rakenteita. Monimutkaisia tilanteita ei hallita vain yhdestä palvelusta tai yhdestä professiosta käsin. Monialaisuuden onnistumisen edellytys on, että ihminen on osallinen omassa asiassaan siinä missä ammattilaisetkin. Tuloksekkaan palvelun tai toiminnan tavoitteena on oltava ihmisen osallisuus yhteiskunnassa. Isolan mukaan on hyvä katsoa myös palvelun jälkeiseen aikaan.

Isola kertoi, että Ylen uutis- ja ajankohtaistoiminnan teettämään Suomalaisten pelot ja haaveet - tutkimukseen on otettu mukaan osallisuusindikaattori osallisuuden kokemuksen mittaamisessa. Innokylään on perustettu 4.3.-hankkeille sivusto, jonne voi viedä hankkeiden hyviä käytäntöjä.

Annakaisa livari kiitti koordinaatiorahanketta esityksestä. Merja Hilpinen totesi, että esityksestä sai valtavasti tietoa ja jatkoi kysymällä, ketkä toteuttavat hankkeissa kuntouttavaa työtoimintaa, kun kunnat eivät enää voi sitä tehdä. Anna Keto-Tokoi kertoi, että esim. Kuusamon Lumi-hankkeessa toteutetaan kuntouttavaa työtoimintaa. Keto-Tokoi lupasi selvittää, missä 4.3. kehittämishankkeissa toteutetaan kuntouttavaa toimintaa ja palata siihen myöhemmin suoraan Merja Hilpiselle.

livari piti koordinaatiorahankkeen esitystapaa hyvänä. Isola totesi, että ohjausryhmän toiveet otetaan jatkossa huomioon raportoinnissa.

Kalle Lautala tiedusteli Isolalta Marko Nousiaisen tekemästä osallisuusindikaattoritutkimuksesta ja kysyi, miten se voisi auttaa hankkeiden valinnassa ja arvioinnissa. Isola kertoi, että Nousiaiselta on tulossa sisällöllistä tutkimusta eri teemojen osalta esim. luovilta aloilta ja lupasi, että koordinaatiorahankkeita voi tehdä koosteen tämänhetkisistä tiedoista. Lautala korosti mittaamisen tärkeyttä, että tarvitaan luvuilla todennettua tietoa siitä, millainen toiminta edistää ihmisten työllistymistä ja osallisuutta. Keto-Tokoi totesi, että terveyden edistämisen määrärahojen puitteissa ikääntyvien osalta huomioidaan osallisuusindikaattori. Lotta Virrankari on Keto-Tokoin mukaan tehnyt hankkeille exceliä, jonka avulla nämä voivat arvioida osallisuustoimintansa taloudellisia vaikutuksia. Työ on pienimuotoista ja sitä tehdään yhteiskehittäen hankkeiden kanssa. Hankkeille tullaan myös järjestämään arviointiklinikoita. Keto-Tokoi piti tärkeänä, että jo hakuilmoituksiin kirjaetaan, miten tuloksellisuutta on hankkeissa arvioitava, kuten myös sitä, että hyvinvointialueita on mukana hankkeissa joko hakijoina tai kumppaneina.

6 Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, huono-osaisuuden torjunta -teeman hankehaut: Vammaisten henkilöiden oikeuksien vahvistaminen ja Sukupuolten tasa-arvon edistäminen

Juulia Hutri Hämeen ELY-keskuksesta esitteli teeman yleistilannetta sekä hakujen toteutusta, ajankohtia ja painopisteitä. Henna Leppämäki ja Julia Silverio STM:stä täydensivät Hutrin esitystä.

Teeman kokonaisrahoitus on 16 milj. euroa, josta on jäljellä ensimmäisen hakukierroksen jälkeen 11,5 milj. euroa. Teeman kokonaisrahoituksesta 1/3 on varattu sukupuolten tasa-arvon painopisteelle. Ensimmäiset yhdenvertaisuuden painopisteestä rahoitetut kolme hanketta ovat käynnistäneet toimintansa suunnitellusti. Kesällä 2024 avataan kaksi uutta hankehakua: Vammaisten henkilöiden oikeuksien vahvistaminen ja Sukupuolten tasa-arvon edistäminen. Myöhemmin on tulossa vielä Yksinäisyyden vähentäminen -teeman haku. Muuten kaikissa teemoissa on ollut jo haku tai on tulossa sellainen kesällä 2024.

Vammaisten henkilöiden oikeuksien vahvistaminen -hankehaun haku-aika on 27.5.2024–30.8.2024. Jaossa on 3 milj. euroa.

Valmisteluryhmän esitys haun painopisteiksi:

- Uudet toimintamallit 1.1.2025 voimaan tulevan vammaispalvelulain toimeenpanemiseksi (asumispalvelut, itsenäinen asuminen, lasten ja perheiden palvelut, liikkumisen tuen palvelut)
- Tietoisuuden lisääminen vammaisten henkilöiden oikeuksista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä.

Haussa sovellettavat arviointikriteerit:

- hakijan ja hakemuksen tulee täyttää yleiset valintaperusteet
- yleiset valintaperusteet täyttäneet hankkeet pisteytetään erityistavoitekohtaisilla valintakriteereillä.

Pisteytyksessä käytetään seuraavia valintakriteerejä:

- **Hankkeella edistetään syrjimättömyyttä ja palvelujen saavutettavuutta**
- **Hanke kohdistuu erityisesti ryhmiin, joiden sosiaalinen osallisuus on uhatuin**

- **Hakukohtainen tarkentava valintaperuste:** Hanke kohdistuu valtakunnallisen teeman sisällöissä tunnettuihin painotuksiin: vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisen edistäminen valtakunnallisesti vaikuttavalla tavalla, erityisesti kehittämällä ja jakamalla toimintamalleja vammaispalveluissa tai lisäämällä tietoisuutta vammaisten henkilöiden oikeuksista sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä

+ **vakiomuotoiset arviointikriteerit:** Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa / Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä / Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa / Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa

Sukupuolten tasa-arvon edistäminen –hankehaun hakuaika on 15.5.2024–15.9.2024. Jaossa on 5,5 milj. euroa eli koko sukupuolten tasa-arvon painopisteelle ohjelmakauden aikana varattu rahoitus. Mikäli se ei kulu kokonaisuudessaan tähän hakuun, voidaan myöhemmin järjestää toinen tasa-arvohaku.

Valmisteluryhmän esitys haun painopisteiksi:

- Sukupuolten tasa-arvon edistäminen (väkivalta, sukupuolivähemmistöt, palvelut, rakenteet, osaaaminen)
- laaja-alainen kohdentuminen teemakuvauksen mukaisiin sisältöihin (teeman sisältö avataan kokonaisuudessaan haettavaksi)
- ei muita täydentäviä painotuksia, ei myöskään rajoituksia

Haussa sovellettavat arviointikriteerit:

- hakijan ja hakemuksen tulee täyttää yleiset valintaperusteet
- yleiset valintaperusteet täyttäneet hankkeet pisteytetään erityistavoitekohtaisilla valintakriteereillä.

Pisteytyksessä käytetään seuraavia valintakriteerejä:

Hanke auttaa torjumaan eriarvoisuutta ja syrjäytymistä

- **Hankkeessa edistetään heikoimmassa asemassa olevien väestöryhmien oikeuksien toteutumista ja osallistumista päätöksentekoon**
- **Hanke edistää toimijoiden yhteistyötä ja/tai monialaisten palvelujen hyödyntämistä koordinoitusti**
- **Hanke edistää sukupuolten tasa-arvoa**
- **Hakukohtainen tarkentava valintaperuste:** Hanke kohdistuu valtakunnallisen teeman sisällöissä tunnettuihin painotuksiin sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi.

+ **vakiomuotoiset arviointikriteerit:** Hanke tukee sukupuolten tasa-arvoa / Hanke tukee EU:n perusoikeuskirjan periaatteita ml. yhdenvertaisuutta, syrjimättömyyttä ja esteettömyyttä / Hanke tukee kestävän kehityksen periaatteita ja unionin ympäristöpolitiikkaa / Hanke tukee EU:n Itämeren alueen strategiaa

Annakaisa livari kiitti esityksestä ja totesi, että hakujen suhteen edetään vauhdikkaasti. Hän myös mainitsi, että uusi vammaispalvelulaki astuu voimaan ensi vuoden alussa. Hakuun liittyen ei syntynyt muuta keskustelua tai kysyttävää.

7 Seuraava johtoryhmän kokous

Irmeli Järvenpää totesi, että STM:ssä on käyty alustavaa keskustelua, jonka mukaan johtoryhmä kokoontuisi päättämään juhannusviikolla Vaikeasti työllistyvien tukeminen -teeman hankehaun hankevalinnoista. Teeman haku päättyi maaliskuun puoleessa välissä. Sen jälkeen Hämeen ELY-keskus on käynyt alustavasti hakemuksia läpi. STM ei ole vielä saanut hakemuksia luettavaksi ja niiden käsittelyyn on varattava riittävästi aikaa myös ministeriössä. Myös ennen johtoryhmää pidettävät vähintään kaksi valintaryhmäkäsittelyä – STM:n sisäinen ja ELY:n kanssa yhteinen - vaativat oman aikansa. Kalle Lautala totesi, että on tosiaan ollut puhetta juhannusviikosta.

Jukka Anttila Hämeen ELY-keskuksesta kertoi, että Vaikeasti työllistyvien tukeminen -teeman haku loppui 15.3.2024. Hämeen ELY:ssä on oma arviointikokous 3.5.2024 hakemusten yleisistä valintaperusteista. Hankehaussa on haettavissa 4,3 milj. euroa. Haussa tuli 26 hakemusta / 10 hankekokonaisuutta, joilla haetaan noin 7 milj. euroa. Hakemuksista 4 kpl on yhden toteuttajan hankkeita ja loput ryhmähankkeita. Suurin hakemus on budjetillaan yli 2 milj. ja pienin 0,2 milj. euroa. Anttila totesi, ettei työ pääty siihen, kun johtoryhmä tekee päätökset. ELY toivoisi erityisten valintaperusteiden arviointia jo toukokuun loppuun mennessä ja johtoryhmän kokousta kesäkuun alkuun, jotta hankkeiden kanssa ehdittäisiin käydä rahoitusneuvotteluja vielä ennen kesälomia. Ensimmäiset hankkeet alkaisivat syksyllä 2024 tai ensi vuoden alusta.

Anttilan mukaan parhaat haussa saadut hakemukset ovat budjetiltaan isoja. Hankkeissa on hyvinvointialueita varsinaisina toteuttajina tai sopimuksella mukana.

Annakaisa livari totesi, että Vaikeasti työllistyvien tukeminen -teeman onnistuminen on erittäin tärkeää nyt, kun STEA-rahoituskin tulee vähenemään. Järvenpään mukaan hiljattain suoritettu LANUPE-teeman hankehakemusten käsittely vei erittäin paljon aikaa. Tämän haun hakemusmäärä ei ole yhtä suuri, mutta ministeriön asiantuntijoiden kalenterit ovat toukokuussa jo varsin täynnä ja nyt kun ryhmähankkeissa jokainen hakijataho jättää oman erillisen hakemuksensa yhden yhteisen sijasta, hakemusten läpikäyminen ja pisteyttäminen perusteluineen tulee olemaan joka tapauksessa aikaa vievää. Järvenpää lupasi, että arvioitsijoiden aikataulut käydään vielä läpi STM:ssä ja hän esitti toiveen, että johtoryhmän kokouksen ajankohtaan voidaan palata myöhemmin. livari totesi, että hän jää lomalle 17.6.2024 alkaen (juhannusviikko).

8 Muut mahdolliset asiat

Muistutettiin johtoryhmää siitä, että jäsenmuutokset pyydetään toimittamaan STM:n kirjaamoon tunnuksella VN/30090/2021. Muita asioita ei ollut.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12:20.

Irmeli Järvenpää
Sihteeri

Annakaisa livari
Puheenjohtaja

Liitteet	Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja
Jakelu	Johtoryhmän jäsenet ja varajäsenet Johtoryhmän pysyvät asiantuntijat
Tiedoksi	Vierailevat asiantuntijat tässä kokouksessa

VN/30128/2021-STM-33

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: